

BOEKBESPREKINGEN

K. SCHIPSTRA. De toepassing van chemische bestrijdingsmiddelen in de landbouw. Uitg. Stichting Bovalpers, Utrecht, druk H. Veenman en Zonen, Wageningen, 1954. 103 blz. Prijs f 3,25.

Dit keurig verzorgde, rijk geïllustreerde boekje is bedoeld als handleiding voor de mondelinge cursussen van de Agrarische Loonbedrijven in Nederland (Boval). De schrijver heeft al sedert jaren de chemische bestrijding gedoceerd, zodat men alle noodzakelijke kennis voor de loonsproeier op dit gebied in aantrekkelijke en overzichtelijke vorm er in aantreft. Ook vele landbouwers zullen in dit boekje een bron vinden om in de wintermaanden hun kennis op dit, zich steeds uitbreidende terrein te vermeerderen; ook zullen zij het in het volle seizoen gaarne raadplegen bij het nemen van hun beslissingen. Een register naar onderwerp zou dit aanmerkelijk vergemakkelijken. Dit is één van de leemten in dit werkje, die ik gaarne zou zien aangevuld bij een volgende druk, die naar ik hoop, niet te lang op zich zal doen wachten.

Op pag. 90 leest men „Eet en rook nooit tijdens of direct na het werk. Gebruik ook geen alcohol”. „En geen melk” zou ik daaraan willen toevoegen. Melk bevordert nl. de opnemings van vergiften, o.a. van de zo gevaarlijke fosforverbindingen, in het bloed en het is als geneesmiddel voor vergiftigingen waardeloos in tegenstelling met wat men algemeen nog meent. Dan mag op deze pagina als punt 9 worden toegevoegd het onmiddellijk uittrekken van met vergiftige stoffen bezoedelde kleding, zowel boven- als onderkleding. Te veel ongelukken hebben een fatale afloop gehad, doordat de betrokkene bleef doorlopen met besmeurde kleding. Dit is vooral het geval met middelen, die via de huid worden opgenomen (in het bijzonder TEP, parathion, nicotine en ook DNC en arsenieten).

Hoofdstuk II maakt een rommelige indruk; de emelten en ritnaalden kunnen beter naar Hoofdstuk I, dat speciaal over insecten handelt, worden overgebracht; in dat Hoofdstuk kunnen ook ter bevordering van het overzicht alle afgebeelde larven met de kop naar dezelfde kant worden geplaatst.

In Hoofdstuk VI zou ik de ademhalingsgiften liever niet tot de contactgiften gerekend willen zien. Ademhalingsgiften vormen een specifieke groep insecticiden, die op een geheel andere wijze werken dan wij in het algemeen van de contactgiften veronderstellen.

Aan het slot van Hoofdstuk XI, en wel bij het mengen, zou ik er de aandacht op gevestigd willen zien, dat deze mengbaarheid niet alleen een kwestie is van de soorten middelen, die men wil combineren, maar dat ook de fabricaten er op van invloed zijn.

Op pag. 35 veranderde het zetfoutenduiveltje een schimmelmattje in een schimmelmotje.

J. J. FRANSEN

J. A. VON ARX en EMIL MÜLLER. Die Gattungen der amerosporen Pyrenomyceten. Beiträge zur Kryptogamenflora der Schweiz. Bd. 11, Heft 1, 1954, 1-434. (Bern, Komm. Verlag Bührler.)

Een groot aantal Pyrenomyceten met eencellige ascosporen werd door de auteurs anatomisch onderzocht, beschreven en ondergebracht in een door LUTTRELL opgesteld en door de auteurs enigszins gewijzigd systeem. LUTTRELL, die de indeling van de Pyrenomyceten o.a. baseert op de bouw van de asci, onderscheidt de Unitunicatae en de Bitunicatae, al naar het voorkomen van een enkele of een dubbele ascuswand. Andere auteurs, daarentegen, beschouwen het al of niet voorkomen van een stroma en de vorm van de peritheciën als systematische kenmerken. Een bezwaar hiertegen is, dat deze vorm vaak minder door de schimmel dan wel door de waardplant bepaald wordt. Bovendien – en dit is nog belangrijker – is het niet mogelijk op grond van de morfologie van stroma en peritheciumwand tot opbouw van een natuurlijk systeem te komen. Dit is wel het geval als geslachtelijke kenmerken in beschouwing genomen worden, zoals de bouw van de ascusmembraan, van het mechanisme, waarmee de sporen weggeschoten worden, de vorm en de kleur van de sporen en het aantal cellen, waaruit deze bestaan. Op grond van deze kenmerken vormen de amerospore Pyrenomyceten een heterogene groep, door de auteurs in het natuurlijke systeem ingepast.

Een dichotome tabel met duidelijke tegenstellingen leidt tot het vaststellen der reeksen, waarbinnen determineertabellen voeren naar de families en geslachten, voorafgegaan door een beschrijving van de soort, die als type voor dat geslacht geldt. Door vergelijking van materiaal uit een 20-tal herbaria uit vele landen van Europa en Amerika was het mogelijk de identiteit van vele vormen vast te stellen. Lange lijsten van synoniemen met literatuuropgaven en vele tekeningen maken deze bijdrage, die met een algemene literatuurlijst en een register afgesloten wordt, dan ook zeer waardevol.

Allen, die geïnteresseerd zijn in mycologie en ook zij, die zich bezig houden met de diagnos-

ziek van plantenziekten, kan dit boek worden aanbevolen, hoewel naast enkele plant-pathogenen en wondparasieten meest saprophyten beschreven worden. Een plantendokter moet immers secundaire schimmels van primaire ziekteverwekkers kunnen onderscheiden! En daartoe is dit werk hem een goede gids. Moge het de auteurs gegeven zijn hun werk voort te zetten.

Prof. Dr L. C. P. KERLING

Dr H. P. PLATE und E. FRÖMMING – Die tierischen Schädlinge unserer Gewächshauspflanzen, ihre Lebensweise und Bekämpfung. Uitg.: Duncker en Humblot, Berlijn, 1953; 288 blz. en 126 afb. Prijs: DM 19.60.

Het verschijnen van dit boek voorziet in een grote behoefte, daar een werk over de dieren, die in kassen optreden en in het bijzonder over die, welke er schade kunnen aanrichten aan de geteelde gewassen, nog niet bestond. Deze leemte is nu opgevuld en wij mogen de schrijvers dankbaar zijn voor het uitvoerige overzicht, dat zij ons van de kassenfauna geven. Doordat de beschikbare ruimte beperkt was, konden zij niet alle dieren, die in kassen worden aangetroffen, behandelen; toch is er naar gestreefd om ook aan de niet schadelijke dieren, die de teler immers ook vaak tegenkomt (b.v. die organismen, die met de mest medekomen) de nodige aandacht te besteden. Aan de schadelijk optredende diersoorten wordt natuurlijk de meeste plaats ingeruimd. De schrijvers volgen bij hun bespreking het zoölogisch systeem. Zij behandelen aldus achtereenvolgens de wormen, waaronder dus ook de aaltjes (blz. 11–35), de weekdieren, in dit geval dus de slakken (blz. 36–79), de geleedpotige dieren, te weten de kreeftachtigen, waaronder de keldermotten (blz. 80–85), de duizendpoten (blz. 86–88), de spinachtigen, waaronder dus de mijten (blz. 89–98), en de insecten (blz. 99–187) en de gewervelde dieren (blz. 188–193). Hierna volgt een hoofdstuk over de bestrijding der schadelijke dieren (blz. 194–258), waarin aandacht wordt besteed aan de biologische bestrijding (voornamelijk een opsomming van de organismen, die het schadelijke dier belagen), de mechanische bestrijding en de bestrijding met chemische middelen. Het werk eindigt met een zeer uitgebreide, doch sterk Duits georiënteerde literatuuropgave (blz. 258–277) en een uitvoerige index op de dieren- en plantennamen. Alhoewel het boek geschreven is op een moment, dat de kasteelt in Duitsland hoofdzakelijk weer een sierplantenteelt was geworden, vindt ook de groenteteler in dit boek nog zeer veel lezens- en wetenswaardigs.

De rijkdom van de kassenfauna, niet alleen aan inheemse elementen, doch ook aan uitheemse importen uit warmere streken, die zich bij het kasklimaat in deze gebieden kunnen handhaven, blijkt groot te zijn.

Binnen de verschillende diergroepen worden de typische vertegenwoordigers uit de kassen uitvoerig behandeld; hierbij wordt zoveel mogelijk aandacht besteed aan de levenswijze van het dier en de aangerichte schade, terwijl de bestrijding in het laatste hoofdstuk wordt behandeld. De talrijke, over het algemeen goede afbeeldingen verduidelijken het geschrevene of vullen dit aan.

Het boek wil zijn een opslagwerk voor al degenen, die bij de adviesdienst betrokken zijn, een handboek voor entomologen, malacologen en helminthologen, een leerboek voor de studenten, een leidraad bij het tuinbouwonderwijs en een raadsman voor de tuinder. Door zijn opzet en inhoud is het voor de eerste vier categorieën geschikt; de tuinder zal er echter moeilijk een weg in kunnen vinden.

DE FLUITER